

ZARZĄDZENIE Nr 33 MINISTRA - SZEFA URZĘDU RADY MINISTRÓW

z dnia 14 grudnia 1953 r.

w sprawie zatwierdzenia instrukcji o świadczeniach w celu zwalczania klęsk żywiołowych.

§ 1. Zatwierdza się instrukcję o świadczeniach w celu zwalczania klęsk żywiołowych, stanowiącą załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister - Szef Urzędu Rady Ministrów: *K. Mijał*

Załącznik do zarządzenia nr 33 Ministra-Szefa Urzędu Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 1953 r. (poz. 1483).

INSTRUKCJA O ŚWIADCZENIACH W CELU ZWALCZANIA KLĘSK ŻYWIOŁOWYCH

Sprawę świadczeń w celu zwalczania klęsk żywiołowych regulują następujące przepisy:

- 1) dekret z dnia 23 kwietnia 1953 r. o świadczeniach w celu zwalczania klęsk żywiołowych (Dz. U. Nr 23, poz. 93);
- 2) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 1953 r. w sprawie wykonania art. 5 dekretu o świadczeniach w celu zwalczania klęsk żywiołowych (Dz. U. Nr 37, poz. 158).

1. Dekret o świadczeniach w celu zwalczania klęsk żywiołowych zezwala na wprowadzenie obowiązku świadczeń osobistych i rzeczowych jedynie wówczas, kiedy środki, którymi normalnie dysponuje prezydium rady narodowej, nie wystarczają do odwrócenia niebezpieczeństwa klęski żywiołowej albo też gdy ze względu na rozmiary zdarzenia środki, które mogłyby być stosowane na podstawie przepisów szczególnych, nie są dostateczne.

2. Świadczenia przewidziane w dekreście mają charakter wyjątkowy, związany ściśle ze zwalczaniem klęsk żywiołowych. Wprowadzanie tych świadczeń w jakichkolwiek innych okolicznościach jest niedopuszczalne. Świadczenia te w szczególności nie mogą być wprowadzane dla celów, których urzeczywistnienie możliwe jest przy pomocy świadczeń, przewidzianych w innych przepisach, jak np.:

- 1) w dekreście o obowiązku świadczeń w naturze na nie-
które cele publiczne (Dz. U. z 1951 r. Nr 33, poz. 284

i z 1953 r. Nr 31, poz. 123), nie wyłączając art. 2 tego dekretu;

- 2) w ustawie o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 1951 r. Nr 58, poz. 404);
- 3) w ustawie o budowie i utrzymaniu dróg publicznych (Dz. U. z 1948 r. Nr 54, poz. 433);
- 4) w przepisach o zwalczaniu szkodników roślinnych, epidemii itp.

3. Pod pojęcie klęsk żywiołowych nie można podciągać zjawisk mających charakter stały, z którymi walka może być prowadzona w sposób systematyczny i planowy, np. odśnieżanie dróg w czasie normalnych opadów atmosferycznych, utrzymywanie w należytym stanie wałów ochronnych, walka z chwastami i szkodnikami roślinnymi.

4. Stosowanie dekretu o świadczeniach w celu zwalczania klęsk żywiołowych jest dopuszczalne w przypadkach, gdy zorganizowanie akcji społecznej przy pomocy środków, którymi dysponuje prezydium rady narodowej, nie jest możliwe lub gdy zjawisko zagrażające bezpieczeństwu życia i mienia większej liczby osób albo mogące wywołać poważne zakłócenia w gospodarce narodowej przybrało tak niepokojące rozmiary, że nie da się usunąć przy zastosowaniu środków przewidzianych w przepisach szczególnych. Jak z powyższego wynika, możliwe jest zastosowanie przepisów dekretu o świadczeniach w celu zwalczania klęsk żywiołowych na przykład:

- 1) w przypadkach nadmiernych opadów śnieżnych lub zatorów kry, zagrażających ciągłości komunikacji;
- 2) w przypadkach pożarów przestrzennych (lasów, łąk, torfowisk) i masowych (wielkiej ilości obiektów), jeżeli środki przewidziane w przepisach o ochronie przeciwpożarowej są nie wystarczające.

Ogłoszenie stanu alarmowego w związku z niebezpieczeństwem powodzi uzasadnia wprowadzenie obowiązku świadczeń w celu zwalczania klęsk żywiołowych, jeżeli okoliczności wymagają przeprowadzenia ewakuacji ludności, umacniania wałów itp.

5. Podejmując uchwałę wprowadzającą obowiązek świadczeń, prezydium rady narodowej powinno mieć na względzie, by świadczenia zostały ograniczone do niezbędnych rozmiarów i były związane bezpośrednio z akcją zwalczania klęski żywiołowej. Stosownie do § 7 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 lipca 1953 r. powołanie do świadczeń na czas dłuższy niż 24 godziny wymaga zgody prezydium rady narodowej wyższego stopnia. Postawienie w stan gotowości bojowej jednostek straży pożarnych spoza obszaru danej gminy (miasta) może nastąpić na podstawie decyzji prezydium powiatowej lub wojewódzkiej rady narodowej.

6. Przy powoływaniu do wykonania świadczeń w celu zwalczania klęsk żywiołowych należy kierować się rzeczywistym zapotrzebowaniem na sprzęt i robociznę oraz względami słuszności i celowości. W pierwszym rzędzie należy włączać do akcji osoby, które zgłaszają się dobrowolnie. W tym celu należy korzystać z pomocy masowych organizacji społecznych. Następnie należy powoływać osoby, które są bezpośrednio zagrożone klęską bądź osiągają bezpośrednie korzyści z jej zwalczania albo też mogą wykonać świadczenia z najmniejszym uszczerbkiem dla potrzeb ogółu lub własnych (np. powołanie 2 piekarzy mogłoby unieruchomić jedyną piekarnię, natomiast powołanie 2 pracowników zakładu oczyszczania miasta nie spowoduje większego uszczerbku dla ogółu). Członków straży pożarnych nie powołuje się do świadczeń indywidualnie; biorą oni udział w akcji zespołowo w ramach właściwej jednostki straży pożarnych.

7. W przypadku nagłej potrzeby zajęcia nieruchomości, niezbędnej w związku z akcją zwalczania klęsk żywiołowych, stosuje się przepisy art. 41 dekretu z dnia 26 kwietnia 1949 r. o nabywaniu i przekazywaniu nieruchomości niezbędnych dla realizacji narodowych planów gospodarczych (Dz. U. z 1952 r. Nr 4, poz. 31). Na podstawie tych przepisów mogą być czasowo zajmowane nieruchomości (z wyjątkiem budynków i tej części nieruchomości która jest niezbędna do korzystania z budynków), np. w celu czasowego umieszczenia na nich urządzeń, sprzętu technicznego, materiałów ochronnych nawiązania łączności, zapewnienia dostępu do zagrożonych miejsc itp.

8. Ogólne-kierownictwo zorganizowaną akcją zwalczania klęski żywiołowej sprawuje prezydium rady narodowej (gminnej, miejskiej, powiatowej, wojewódzkiej), właściwej ze względu na obszar zagrożony lub dotknięty klęską żywiołową. Przewodniczący prezydium wydając niezbędne zarządzenia działa w imieniu prezydium rady narodowej. Przewodniczący prezydium działa w ścisłym kontakcie z komendantem straży pożarnych, komendantem Milicji Obywatelskiej, z kierownikami przed-

siębiorstw i zainteresowanych instytucji znajdujących się na terenie działalności prezydium.

9. Wszystkie władze, instytucje, przedsiębiorstwa państwowe i zakłady gospodarki uspołecznionej powinny umożliwić przewodniczącemu prezydium wykonanie jego zadań przez udzielenie potrzebnych informacji o ilości osób, które mogą być oddane do dyspozycji, jak i o posiadanym sprzęcie, który może być wyzyskany do zwalczania klęsk żywiołowych.

10. Rozmowy telefoniczne związane bezpośrednio z akcją zwalczania klęski żywiołowej mają pierwszeństwo określone w przepisach telekomunikacyjnych. Urzędy i jednostki gospodarki uspołecznionej zobowiązane są udostępnić przewodniczącemu prezydium i osobom przez niego upoważnionym korzystanie z posiadanych telefonów w celu przeprowadzenia niezbędnych rozmów w toku akcji zwalczania klęsk żywiołowych.

11. O działalności swojej przewodniczący prezydium informuje prezydium na posiedzeniach, które w tym celu powinny być zwoływane zależnie od sytuacji dostatecznie często, a przynajmniej raz na dobę.

12. Kierownictwo techniczne akcją sprawuje właściwy komendant straży pożarnych. Kierownictwo techniczne może być powierzone innej osobie, gdy brak jest odpowiednio przygotowanego fachowo komendanta straży pożarnych lub istnieje osoba której fachowe kwalifikacje dają gwarancję szybszego i lepszego zwalczania klęski żywiołowej, na przykład w przedsiębiorstwie Pańskie Koleje Państwowe kierownik akcji odśnieżnej.

13. Sprawy dotyczące klęsk żywiołowych prowadzi w prezydium gminnej (miejskiej) rady narodowej referat ogólnoadministracyjny, a w prezydiach innych rad narodowych — właściwa ze względu na rodzaj klęski jednostka organizacyjna (wydział rolnictwa i leśnictwa, wydział komunikacji drogowej, komitet przeciwpowodziowy itd.).

14. O przebiegu zwalczania klęski żywiołowej prezydium rady narodowej informuje bieżąco prezydium rady narodowej wyższego stopnia w odstępach czasu uzależnionych od rodzaju zdarzenia i rozmiarów akcji, nie rzadziej jednak niż 2 razy na dobę.

15. Z chwilą opanowania zdarzenia żywiołowego lub jego częściowego ustąpienia należy niezwłocznie ograniczyć zakres ustalonych uprzednio świadczeń do ram rzeczywistej potrzeby i zwolnić zbędną część ludzi i sprzętu. Zwolnienie wszystkich powołanych do świadczeń ludzi i sprzętu powinno być dokonane niezwłocznie po ustaniu zdarzenia. Wszelkie roszczenia zgłoszone w związku z uszkodzeniem lub zniszczeniem sprzętu oraz zużyciem paliwa, materiałów pędnych itp. powinny być stwierdzone w formie krótkich notatek przy zwalnianiu.

16. Przeprowadzenie zorganizowanej akcji społecznej w stosunku do obiektów wojskowych i obiektów bezpieczeństwa publicznego jak również powoływanie do świadczeń żołnierzy i funkcjonariuszy bezpieczeństwa publicznego może się odbywać tylko w trybie przewidzianym w art. 9 dekretu.

17. Zasady oraz tryb ustalania i wypłaty odszkodowania uregulują odrębne przepisy, które zostaną wydane w oparciu o art. 6 pkt 4 dekretu z dnia 23 kwietnia 1953 r.